

Inspektionsrapport
från Skolverket
2005:106

Utbildningsinspektion i
den fristående Montessoriskolan
Casa i Göteborg

Beslut
Skolapport

Skolverket

Montessoriskolan Casa
Herrgårdsgatan 15
412 74 GÖTEBORG

2005-12-12
1 (3)
Dnr 54-2004:3166

Genomförd utbildningsinspektion vid den fristående grundskolan Montessoriskolan Casa i Göteborg

Bakgrund

Skolverket har genomfört inspektion vid den fristående grundskolan Montessoriskolan Casa i Göteborg. Inspektionen aviserades i brev den 9 december 2004 och besök i verksamheten gjordes den 1–2 mars 2005. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Den syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Montessoriskolan Casa, med undantag av nedanstående förbättrings- och kritikområden, övergripande är av godtagbar kvalitet som ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Förbättringsområde

I skolrapporten finns närmare redovisat vad som behöver förbättras inom respektive område. Skolverket bedömer att följande område som gäller den granskande verksamheten är i behov av förbättringsinsatser, nämligen:

- begreppet kränkande behandling är otydligt definierat i skolans handlingsprogram, jfr med Skolverkets Allmänna råd och kommentarer inom området.

Kritikområden

Det finns också brister i verksamheten i förhållande till författningarna. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

2005-12-12

2 (3)

Dnr 54-2004:3166

- Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilda stödinsatser (1 a kap. 5 a § förordning om fristående skolor).
- De upprättade kvalitetsredovisningarna uppfyller inte förordningens krav när det gäller redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts (5 § [tidigare 3 §] förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- De meddelade ”meritpoängen” är att likna vid meritvärden som skall beräknas utifrån ett slutbetyg från grundskolan, något som Montessoriskolan Casa inte har rätt att utfärda (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor och Skolverkets beslut med dnr 1998:528).
- Skolan är inte öppen för alla barn och ungdomar, eftersom skolan tillämpar könkvotering i urvalskriterierna till förskolan vars barn har förtur till förskoleklassen och eftersom föräldrarnas stödinsats är obligatorisk (9 kap. 2 § skollagen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri, då icke obetydliga kostnader för skol- och studieresor delfinansieras av föräldrarna (9 kap. 7 § skollagen).

Uppföljning

Senast inom tre månader från beslutsdatum, dvs. den 12 mars 2006, skall Montessoriskolan Casa redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdena.

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Gerhard Eriksson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Maria Mindhammar samt undervisningsråden Claes-Göran Agebo och Tomas Erlandsson deltagit.

2005-12-12

3 (3)

Dnr 54-2004:3166

Bilaga:

Rapport

Kopia till:

Göteborgs Kommun, Kommunstyrelsen

Örgryte stadsdelsnämnd

samt övriga enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion i Montessoriskolan Casa

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan

Montessoriskolan Casa	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	30
Skolbarnsomsorg	68
Förskoleklass	13
Grundskola	152

Montessoriskolan Casa är en fristående grundskola i Göteborg med Stiftelsen Casa dei Bambini som huvudman. Godkännandet för skolan omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9. Skolans 165 barn och elever är fördelade på tre arbetsenheter; förskoleklassen och årskurserna 1–2, årskurserna 3–5 samt årskurserna 6–9.

Skolan bedriver sin verksamhet i förhyrda lokaler belägna i Bö Herrgård i stadsdelen Örgryte. Huvudbyggnaden, annexbyggnaden och den nyligen uppförda tillbyggnaden liksom utemiljön är väl ägnade för skolans verksamhet. Undervisningen i idrott och hälsa bedrivs i huvudsak i GLTK:s lokaler i centrala Göteborg.

Huvudmannen bedriver också förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg i fastigheten men dessa verksamhetsområden berörs inte av Skolverkets utbildningsinspektion.

Barnen och eleverna kommer i huvudsak från närområdet, dvs. stadsdelarna Centrum, Härlanda, Majorna, Älvsborg och Örgryte, men här finns även elever från Hisingen och Mölndal.

Genomförandet av inspektionen i Montessoriskolan Casa

Skolverket sände den 9 december 2004 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Montessoriskolan Casa har bestått undervisningsråden Gerhard Eriksson och Patrik Nystedt. Besök i skolan genomfördes den 1 och 2 mars 2005.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Montessoriskolan Casa, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Montessoriskolan Casa genomfördes intervjuer med rektorn, skolsköterskan, lärare, föräldrar och elever samt representanter för styrelsen. Lektioner i ämnena matematik, svenska och engelska samt i naturorienterande ämnen besöktes.

På förfrågan från Skolverket har stadsdelsförvaltningen i Örgryte svarat, att kommunen inte utnyttjat sin rätt till insyn i Montessoriskolan Casa. Däremot har man gjort tillsyn av skolans förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg den 29 september 2004.

Av Skolverkets beslut den 28 juli 1998 (dnr 98:528) om rätten att anordna prövning och utfärda betyg för fristående grundskolor och fristående särskolor framgår att Montessoriskolan Casa inte har medgivande att anordna prövning och utfärda betyg.

Skolverket genomförde tillsyn över utbildningen vid Montessoriskolan Casa våren 1999. I ett beslut daterat den 31 maj 1998 (dnr 98:3342) erhöll skolan fortsatt godkännande.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

I Montessoriskolan Casa har eleverna ett visst inflytande över skolans verksamhet genom elevrådet. Eleverna anser att klassråden och elevrådet fungerar bra, att det finns fungerande kanaler för medinflytande och att eleverna i takt med stigande ålder får ett ökat inflytande över det egna lärandet genom att de deltar i planeringen av undervisningen i flertalet ämnen.

Intervjuade lärare och elever anser att skolans elever har ett demokratiskt förhållningssätt och att de visar respekt för människors olika värderingar. Eleverna säger sig känna till demokratins grundläggande principer och de flesta känner sig trygga i skolmiljön.

Lärarna anser att eleverna använder ett vårdat språk och att könsord och andra grova tillmälen är sällsynt förekommande i umgänget mellan eleverna. Elever och föräldrar vet att kränkande behandling kan förekomma på skolan, men de flesta anser att eleverna kan lita på att de vuxna vidtar åtgärder när akuta situationer uppstår. De intervjuade eleverna, föräldrarna och lärarna uppger att miljön är trygg såväl fysiskt som psykosocialt, men det framkommer också andra uppgifter som tyder på att skolan periodvis upplevts som otrygg av flera elever.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att barnen och eleverna har möjligheter till inflytande och att verksamheten utvecklar elevernas värderingar och förmåga till etiska ställningstaganden.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Montessoriskolan Casa anser eleverna att de känner till målen för utbildningen. De intervjuade eleverna säger sig känna till hur de utvecklas kunskapsmässigt, då lärarna går igenom detta med varje elev i samband med planeringen av undervisningen. Planeringen utgår från ”Solen”, skolans lokala bearbetning och konkretisering av de nationella kursplanerna. Med lärarens hjälp och med utgångspunkt från ”Solen” lägger varje elev upp sin egen terminsplanering.

I samband med planeringen av den enskilde elevens studier har skolan valt att göra ”stadieavgränsningar” i form av mål att uppnå i slutet av årskurs 2 och i slutet av årskurs 5. Eftersom Montessoriskolan Casa tar emot en hel del nya elever i årskurs 6 bidrar stadiavgränsningen mellan årskurserna 5 och 6 till att alla elever har samma utgångsläge inför planeringen av studierna i årskurserna 6 till 9.

I de lägre årskurserna arbetar eleverna oftast självständigt efter individuellt uppbyggda planeringsscheman. I takt med stigande ålder ökar antalet lärarledda lektioner. I engelska och moderna språk dominerar den lärarledda gruppundervisningen.

Av resultaten från de nationella proven framgår att samtliga elever nådde målen i de nationella ämnesproven för år 5 under 2004 och att alla elever utom en nådde minst betyget Godkänd i de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik för år 9.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att kunskapsmålen är kända av eleverna och att skolan ger eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som det offentliga skolväsendet skall förmedla.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Montessoriskolan Casa tränas barnen och eleverna att arbeta demokratiskt från förskoleklassen till och med årskurs 9. Samverkan med eleverna sker via klassråden, elevrådet och matrådet. Vid klassråden avhandlas aktuella frågor som sedan förs vidare till elevrådet. Ärendenas karaktär förändras i takt med att eleverna får ta ett allt större ansvar för sitt lärande. Vid lärarintervjuerna framkommer att vissa av de äldre eleverna ibland "rundar" klassråden och elevrådet och lyfter sina frågor direkt med rektorn.

Kontakten med hemmen fungerar enligt lärarna och föräldrarna bra. I de lägre årskurserna sker detta oftast via veckobrev, medan lärarna i de äldre årskurserna kommunicerar med föräldrarna via e-post och telefon. Lärarna och rektorn känner att de har föräldrarnas stöd och att de får positiv feedback från hemmen.

Skolan har tagit fram en handlingsplan mot mobbning. Planen innefattar förebyggande åtgärder och åtgärder som skall vidtas i akuta mobbningsituationer, men det saknas strategier för att möta eventuella situationer där elever utsätts för kränkningar av vuxna eller vice versa. Eleverna tror inte att det förekommit några kränkningar från vuxna, men om det skulle inträffa så menar de flesta att den som utsätts skulle berätta detta för föräldrarna och rektorn. Några elever beskriver dock att det tidigare i enstaka fall förekommit kränkningar bland eleverna som inte skolan lyckats reda ut på ett för den drabbade tillfredställande sätt. Rektorn menar att detta kan ha berott på svårigheter att finna konstruktiva lösningar i samarbetet mellan skolan och berörd familj.

Skolan har skolsköterska och tillgång till skolläkare. Av intervjuer med elever, föräldrar och skolsköterskan framgår att skolhälsovården genomförs i enlighet med skollagens bestämmelser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan erbjuder en god miljö som främjar lärandet och att skolan samverkar med föräldrar och elever i arbetet med normer och förhållningssätt. Skolan behöver dock förtydliga definitionen av begreppet kränkande behandling i handlingsplanen mot mobbning, gärna med hjälp av Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbetet mot kränkande behandling.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

I Montessoriskolan Casa följer undervisningen läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) med tillhörande kursplaner. Kursplanerna har bearbetats och konkretiserats enligt Montessoriskolans egen ”sol”, som beskriver vilket ämnesinnehåll eleverna skall arbeta med inom respektive ”stadium”.

Skolans lokala timplan avviker något från den timplan som tillämpas i det offentliga skolväsendet. Motivet för detta är enligt rektorn att skolan arbetar mål- och resultatstyrt inom de tre ”stadierna”. Alla elever får garanterat den undervisningstid som krävs för att nå kunskapsmålen och varje elev har ett individuellt arbetsschema där vissa gemensamma lektionspass är utlagda. I de senare årskurserna är undervisningen i de behörighetsgivande ämnena matematik, svenska och engelska samt språken inom språkvalet schemalagda, medan eleverna själva disponerar över övrig tid.

Skolan prioriterar arbetet med att utveckla elevernas IUP, individuella utvecklingsplaner, som ett redskap i lärandet. Utformningen av dessa ser lite olika ut beroende på elevernas ålder, och avsikten är att de skall vara tydliga för eleverna och användas som underlag i planeringen av deras skolgång. I samband med utvecklingssamtalen revideras utvecklingsplanerna.

Skolans två specialpedagoger arbetar systematiskt med att identifiera, utreda och analysera elevernas behov av särskilt stöd. En av specialpedagogerna ägnar särskild uppmärksamhet åt de yngre elevernas språkutveckling i syfte att tidigt uppmärksamma elever med uttalade svårigheter.

Skolan har valt att kalla de upprättade åtgärdsprogrammen för IUP 2, individuell utvecklingsplan 2 för elever i behov av särskilt stöd, till skillnad från IUP 1 som upprättas för samtliga elever. De redovisade exemplen på ”IUP 2” (åtgärdsprogram) följer en modell som beskriver de tre ansvarsnivåerna organisations-, grupp- och individnivå. Det framgår klart av dokumenten att eleverna och vårdnadshavarna deltagit i utarbetandet av programmen i enlighet med förordningen. Inspektörerna konstaterar dock att valet att inte benämna dokumenten åtgärdsprogram skapar förvirring. IUP 1 är ett känt begrepp bland elever och föräldrar, däremot tycks inte elever och föräldrar känna till begreppet ”IUP 2” (åtgärdsprogrammen). Någon elev i de senare årskurserna menar att det aldrig talats om någon plan kring särskilt stöd eller något åtgärdsprogram i samband med att vederbörande erbjudits särskilda stödinsatser. Skolan menar att dessa stödinsatser inte varit av sådan karaktär att ”IUP 2” skulle upprättas.

Inspektörerna konstaterar dock att behovet av stödinsatser i detta specifika fall var av sådan karaktär att ett åtgärdsprogram borde ha upprättats.

Elevernas simkunnighet följs noggrant upp och för de elever som inte kan simma anordnas simundervisning.

Elever och föräldrar får relevant information om de utbildningsvägar som erbjuds inom gymnasieskolan av den studie- och yrkesvägledning som skolan tillhandahåller. Intervjuade föräldrar uppger att de har ett stort förtroende för skolans sätt att arbeta med deras barn. De tycker att de lätt kan följa hur barnens utveckling framskrider bl.a. genom kontaktböcker, e-post, föräldramöten och utvecklingssamtal.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan arbetar effektivt med att identifiera elever i behov av särskilt stöd och att simkunnigheten följs upp på ett föredömligt sätt. Dock utarbetar inte skolan åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilda stödinsatser.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Huvudman för Montessoriskolan Casa är Stiftelsen Casa dei Bambini med en styrelse bestående av fem ordinarie ledamöter och två ersättare. Samtliga styrelseledamöter är föräldrar till barn i förskolan, förskoleklassen eller grundskolan.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för skolans ekonomiska förvaltning och för att ange riktlinjer för verksamhetens innehåll och utveckling. Rektorn, som är direkt underställd styrelsen, har det operativa ansvaret för pedagogisk ledning, personalledning, ekonomi och administration.

Rektorn är utbildad lärare med en gedigen lärar- och skolledarbakgrund. Hon är väl förtrogen med verksamheten och åtnjuter de intervjuade elevernas, föräldrarnas, personalens och styrelsens förtroende.

Skolans lärare har inför inspektionsbesöket upprättat två reflekterande kvalitetsredovisningar, som beskriver olika delar av verksamheten och dess utvecklingsbehov, men de innehåller inga redogörelser för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Rektorn har dock ambitionen att ta fram en samlad kvalitetsredovisning där skolans arbetsplan och de samlade utvärderingarna utgör grunden.

Montessoriskolan Casa ger skriftliga omdömen istället för betyg från och med vårterminen i årskurs 8. På begäran av intagningsenheten vid Göteborgsregio-

nens intagningsnämnd kompletteras det skriftliga omdömet av undervisande lärare med en ”meritpoäng” inom intervallet 10-20 poäng. ”Meritpoängen” i det enskilda ämnet meddelas endast till rektorn, som adderar inlämnade ”meritpoäng” till en samlad poäng för samtliga ämnen. Rektorn sammanställer därefter klasslistor med förteckningar över sökande elever och deras respektive samlade ”meritpoäng”. Av dessa listor, som skickas till intagningsenheten tillsammans med omdömen och ansökningshandlingar, framgår även om eleverna bedöms vara godkända i de behörighetsgivande ämnena. Vid elevintervjun framkommer synpunkter på att formuleringarna i omdömena ibland är svåra att tolka, och att eleverna skulle vilja ta del av den ”meritpoäng” som den undervisande läraren lämnar till rektorn.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Montessoriskolan Casa har en fungerande ledning och styrning av verksamheten. De upprättade kvalitetsredovisningarna uppfyller dock inte förordningens krav när det gäller redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Inspektörerna konstaterar att huvudmannen saknar Skolverkets tillstånd att anordna prövning och utfärda betyg i enlighet med vad som gäller för det offentliga skolväsendet. Eleverna som lämnar skolan skall därför vid intagningen till gymnasieskolan bedömas inom fri kvot (6 kap. 3 § 1:a stycket p. 2 gymnasieförordningen). Enligt Skolverkets bedömning är de meddelade ”meritpoängen” att likna vid meritvärden som skall beräknas utifrån ett slutbetyg från grundskolan, något som Montessoriskolan Casa således inte har rätt att utfärda. Skolan har inte heller utarbetat ett eget betygssystem utan valt att ge eleverna ett omdöme i stället för betyg.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Montessoriskolan Casa eftersträvar en jämn könsfördelning bland barnen och eleverna, därför tillämpas två kösystem till förskolan - en kö för flickor och en kö för pojkar. Syskonförtur tillämpas inom respektive kösystem. Barn som gått i den egna förskolan, med vilken det finns ett verksamhetsmässigt samband med skolan i form av gemensamma aktiviteter och delvis gemensam personal, äger företräde till förskoleklassen och grundskolan före övriga barn med ”Montessoribakgrund” och syskon till elever vid skolan.

Trots att verksamheten är förlagd till en äldre tvåvåningsbyggnad kan sannolikt även rörelsehindrade elever följa undervisningen eftersom byggnaden är utrustad med hiss.

Skolan anordnar undervisning i ämnena franska, tyska och engelska som språkval och modersmålsundervisningen planeras och genomförs i samverkan med Språkenheten i Linnéstaden. Vid skolan finns åtta elever som har annat mo-

dersmål än svenska. Av dessa har fem elever engelska och tre persiska som modersmål.

Elevers val anordnas som fördjupning och breddning inom för eleverna valfria ämnen enligt den pedagogiska metod som tillämpas i Montessoriskolan.

Utbildningen vid skolan är inte helt avgiftsfri. Vissa inslag kan föranleda kostnader för familjerna. Resor, lägerskolor och studiebesök utgör väsentliga inslag i skolans verksamhet och eleverna förväntas delta i olika "ekonomiska projekt" i syfte att delfinansiera dessa inslag. Exempelvis har eleverna i årskurs 8 vissa år haft schemalagd arbetstid i förskolan under skoltid några gånger under vårterminen, dock inte innevarande läsår. Ett ytterligare syfte är att erbjuda "internprao" och att utveckla en bra relation mellan de yngre och äldre eleverna. Som ersättning för dessa arbetsinsatser erhåller eleverna en timersättning som tillfaller klasskassan. Även de praktiska inslagen i ämnet hem- och konsumentkunskap i årskurserna 6 och 9, där eleverna får timersättning för arbete i skolans tillagningskök, utförs i form av "ekonomiska projekt". Enligt rektorn är denna "internprao" ett viktigt inslag i utbildningen, då eleverna genom praktisk tillämpning lär sig att det krävs en motprestation för att kunna realisera olika reseprojekt.

Vid elevintervjuerna framkommer att det finns familjer som betalat upp till 1 500 kronor utöver det "inarbetade kapitalet" för elevers medverkan i en utlandsresa i årskurs 9. De intervjuade föräldrarna uppger dock att familjer som inte har råd med dessa utgifter ansöker och får bidrag ur en särskild fond.

Medlemskapet i skolans föräldraförening är enligt styrelsen frivilligt, men alla föräldrar är medlemmar. Medlemsavgiften är 300 kronor per familj och styrelsen skickar ut påminnelser till de föräldrar som inte betalt. Föräldraföreningen organiserar olika arbetsgrupper som får i uppdrag att bistå skolan med bl.a. städning och underhåll av skolans lokaler. Utöver medverkan i höst- och vårstädning har varje familj ett obligatoriskt städuppdrag att utföra en gång per månad enligt särskilt schema.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Montessoriskolan Casa inte är öppen för alla barn och ungdomar, eftersom skolan tillämpar könskvotering i urvalskriterierna till förskolan och eftersom föräldrarnas städinsats är obligatorisk.

Utbildningen är inte avgiftsfri, då icke obetydliga kostnader för skolresor delfinansieras av föräldrarna. Inspektörerna betonar att undervisningen i skolan alltid skall vara avgiftsfri men att det i verksamheten får förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna. Skolan har inte rätt att kräva en samlad inbetalning för hela läsåret för dessa obetydliga kostnader. Det är viktigt att skolan informerar föräldrarna om detta.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Huvudmannen för skolan har lämnat en årsredovisning avseende räkenskapsåret 2003-07-01 – 2004-06-30 och en budget för Montessoriskolan Casa för verksamhetsåret 2004-07-01 – 2005-06-30. Av dokumenten framgår att verksamheten i huvudsak finansieras av bidrag från barnens och elevernas hemkommuner. Det redovisade ekonomiska läget visar på en stabil verksamhet med en ekonomi i balans.

Montessoriskolan Casa har genomgående små undervisningsgrupper och hög personaltäthet. Av skolans egen statistik framgår att lärartätheten är 8,3 lärare på 100 elever. De yngre eleverna undervisas i huvudsak av Montessoriu utbildade lärare medan merparten av de äldre elevernas lärare är grundskollärare 4–9 med olika ämnesinriktningar. Skolan har två specialpedagoger.

All personal som anställts efter den 1 januari 2001 har enligt rektorn uppvisat föreskrivna registerutdrag ur belastningsregistret.

Skolan avsätter cirka 2 000 kronor per anställd och år för personalens kompetensutveckling. Vid intervjuerna framkommer att personalen är nöjd med den kompetensutveckling som erbjuds.

Verksamheten för de äldre eleverna bedrivs i den gamla huvudbyggnaden medan de yngre eleverna undervisas i nybyggda, ändamålsenligt utrustade lokaler. Både elev- och lärarrepresentanterna menar att tillgången på moderna läromedel är god.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Montessoriskolan Casa har en ekonomi i balans och tillgång till utbildade lärare samt att den kompetensutveckling som erbjuds tillfredsställer skolans och personalens behov.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Montessoriskolan Casa, med undantag av nedanstående förbättrings- och kritikområden, övergripande är av godtagbar kvalitet som ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande område:

- begreppet kränkande behandling är otydligt definierat i skolans handlingsprogram, jfr med Skolverkets Allmänna råd och kommentarer inom området.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilda stödinsatser (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- De upprättade kvalitetsredovisningarna uppfyller inte förordningens krav när det gäller redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts (5 § [tidigare 3 §] förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- De meddelade ”meritpoängen” är att likna vid meritvärden som skall beräknas utifrån ett slutbetyg från grundskolan, något som Montessoriskolan Casa inte har rätt att utfärda (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor och Skolverkets beslut med dnr 1998:528).
- Skolan är inte öppen för alla barn och ungdomar, eftersom skolan tillämpar könskvotering i urvalskriterierna till förskolan vars barn har förtur till förskoleklassen och eftersom föräldrarnas stödinsats är obligatorisk (9 kap. 2 § skollagen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri, då icke obetydliga kostnader för skol- och studieresor delfinansieras av föräldrarna (9 kap. 7 § skollagen).

Datum	Ort
2005-12-12	Göteborg

Gerhard Eriksson

Patrik Nystedt